

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 23.12.2008
COM(2008) 893 galīgā redakcija

2008/0259 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido procedūru sarunu risināšanai un divpusēju nolīgumu slēgšanai starp dalībvalstīm un trešām valstīm par nozaru jautājumiem un attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Saskaņā ar EK līguma IV sadaļas 65. pantu, ko ieviesa ar Amsterdamas līgumu, ir pieņemti vairāki Kopienas instrumenti civiltiesību jomā¹.

Papildus šim Kopienas tiesību *acquis* civiltiesību jomai daudzās dalībvalstīs ir raksturīgi vairāki divpusēji nolīgumi, ko tās noslēgušas ar trešām valstīm, pirms stājās spēkā attiecīgie Amsterdamas līguma noteikumi vai pirms tās pievienojās Eiropas Kopienai. Ja minētajos iepriekš noslēgtajos nolīgumos ir noteikumi, kas nesader ar EK Līgumu, dalībvalstīm saskaņā ar EK līguma 307. pantu ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai novērstu šo nesaderību. Eiropas Kopienas Tiesa ir apstiprinājusi, ka vajadzības gadījumā dalībvalstīm ir jādenonsē nolīgumi, kuri neatbilst *acquis*.

Papildus iepriekš noslēgtiem divpusējiem nolīgumiem var rasties arī vajadzība slēgt tādas jaunus nolīgumus ar trešām valstīm, kuri reglamentē civiltiesību jomas, kas ir EK līguma IV sadaļas darbības jomā. Saskaņā ar Eiropas tiesiskās telpas izveidi attiecībā uz sadarbību civillietās un komerclietās Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu ārējo kompetenci risināt sarunas un slēgt nolīgumus ar trešām valstīm par vairākiem svarīgiem jautājumiem, kas minēti EK līguma IV sadaļā. To apstiprināja EKT 2006. gada 7. februāra atzinumā 1/03 attiecībā uz jaunās Lugāno konvencijas noslēgšanu². Tiesa apstiprināja, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu kompetenci slēgt starptautiskus nolīgumus ar trešām valstīm par jautājumiem, kas ietekmē

¹ Padomes Regula (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām, OV L 160, 30.6.2000., 1. lpp.
Padomes Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.
Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās, OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.
Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par abu laulāto vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.
Padomes Direktīva 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos, OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp.
Padomes Direktīva 2004/80/EK par kompensāciju noziegumos cietušajiem, OV L 261, 6.8.2004., 65. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem, OV L 143, 30.4.2004., 15. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada Regula (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru, OV L 399, 30.12.2006., 1. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II), OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām, OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000, OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās, OV L 136, 21.5.2008., 3. lpp.

² 2006. gada 7. februāra atzinums 1/03, *Rec.* 2006., I-1145. punkts.

noteikumus, kuri *inter alia* izklāstīti Regulā (EK) Nr. 44/2001 („Brisele I”), īpaši par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās. Savā atzinumā Tiesa konstatēja, ka jaunās Lugāno konvencijas nosacījumu analīze attiecībā uz jurisdikcijas noteikumiem parādīja, ka minētie nosacījumi ietekmē Kopienas noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu attiecībā uz tiesu jurisdikciju, kā arī uz to, lai pienācīgi darbotos ar šiem noteikumiem izveidotā sistēmā³. Tiesa nonāca pie līdzīga secinājuma attiecībā uz ierosinātās konvencijas noteikumiem par spriedumu atzīšanu un izpildi. Tā konstatēja, ka Kopienas noteikumi par spriedumu atzīšanu un izpildi un tiesu jurisdikciju ir jāskata kā vienots veselums, jo tie veido vienotu un saskanīgu sistēmu, un jaunā Lugāno konvencija ietekmētu Kopienas noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu gan attiecībā uz tiesu jurisdikciju, gan uz spriedumu atzīšanu un izpildi, kā arī attiecībā uz to, lai pienācīgi darbotos ar šiem noteikumiem izveidotā vienotā sistēmā⁴.

Tādējādi ir jāpieņem, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu kompetenci risināt sarunas un slēgt lielu daļu no iepriekš minētajiem nolīgumiem.

Tomēr ir jānovērtē, vai Kopiena pašlaik ir pietiekami ieinteresēta aizstāt ar Kopienas nolīgumiem visus minētos spēkā esošos vai ierosinātos nolīgumus starp dalībvalstīm un trešām valstīm. Minētā iemesla dēļ ir jāizveido procedūra, kurai ir divkārši mērķi. Pirmkārt, jāļauj Kopienai izvērtēt vai pastāv šāda pietiekama Kopienas ieinteresētība konkrēta nolīguma noslēgšanā. Otrkārt, jāpilnvaro dalībvalstis noslēgt attiecīgo nolīgumu, ja Kopiena šobrīd nav ieinteresēta noslēgt Kopienas nolīgumu⁵.

Iepriekš minētais atbilst Tieslietu un iekšlietu padomes 2007. gada 19. aprīļa secinājumiem⁶.

Komisija ir piekritusi, ka jāizveido procedūra arī nolīgumiem, kuri ietekmē Roma II⁷ un Roma I⁸ regulas⁹.

³ Atzinums 1/03 Lugāno, 161. punkts.

⁴ Atzinums 1/03 Lugāno, 172. punkts.

⁵ Pirms tam līdzīgs risinājums tika rasts civilās aviācijas nozarē. Skat. Regulu (EK) Nr. 847/2004 attiecībā uz sarunām par gaisa satiksmes pakalpojumu nolīgumiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm un šo nolīgumu īstenošanu, OV L 157, 30.4. 2004., 7. lpp.

⁶ Tieslietu un iekšlietu padome 2007. gada 19. aprīlī ierosināja attiecībā uz turpmāk noslēgtiem divpusējiem nolīgumiem ar dažām trešām valstīm un iespējamiem spēkā esošo divpusējo nolīgumu grozījumiem, kuri attiecas uz uzturēšanas saistībām, izveidot „procedūru sarunām par šādiem nolīgumiem un to noslēgšanai, kura veidota, kā paraugu ņemot pastāvošos precedentus Kopienas tiesībās, cita starpā, procedūru gaisa satiksmes pakalpojumu jomā. Minētajā procedūrā vajadzētu noteikt kritērijus un nosacījumus, ar ko varētu izvērtēt, vai šāda nolīguma noslēgšana ir Kopienas interesēs. Ja tas tā nav, procedūrā vajadzētu iestrādāt kritērijus un nosacījumus sarunām par šāda veida nolīgumiem un to noslēgšanai, jo īpaši gadījumos, ja paredzētā nolīguma noteikumu saturs nesakrīt ar Kopienas normām, tādējādi nodrošinot, ka šādi nolīgumi neapdraud ar ierosināto regulu izveidoto sistēmu”.

⁷ Regulas (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II), 37. apsvērumā noteikts, ka „Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei iesniegs priekšlikumu par procedūrām un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem dalībvalstis atsevišķos un izņēmuma gadījumos drīkstēs risināt sarunas un savā vārdā noslēgt nolīgumus ar trešām valstīm attiecībā uz nozaru jautājumiem, iekļaujot noteikumus par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām”.

⁸ Regulā (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), ir identisks apsvēruma (42. apsvēruma).

⁹ Lai reglamentētu specifiskas situācijas, šādos gadījumos var būt vajadzīgs ieviest noteikumus attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem līgumiskos un ārpuslīgumiskos jautājumos. Tie var būt saistīti, piemēram, ar lidostu vai autoceļu pārvaldīšanu. Šādu nozaru nolīgumu piemēri ir 1949 gada 4. jūlija konvencija starp Franciju un Šveici par Bāzeles-Milūzas lidostas celtniecību un pārvaldīšanu un

Līdz ar to Komisija ierosina, ka šāda procedūra jāparedz dažiem divpusējiem nolīgumiem par nozaru jautājumiem. Tādēļ ierosinātā procedūra attiecas divām dažādām nozaru jautājumu kategorijām. Viens priekšlikums ir saistīts ar nozaru jautājumiem, kas attiecas uz jurisdikciju, atzīšanu un izpildi laulības lietās, lietās par vecāku atbildību un uzturēšanas pienākumiem un piemērojamiem tiesību aktiem lietās, kas attiecas uz uzturēšanas pienākumiem. Otrs priekšlikums saistīts ar jautājumiem, kas attiecas uz tiesību aktiem, ko piemēro līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām.

Pašreizējais priekšlikums attiecas uz procedūru, saskaņā ar kuru dalībvalstīm piešķir pilnvaras pirmajā no minētajām jomām, proti, attiecībā uz tiesību aktiem, ko piemēro līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām nozaru jautājumos. Vienlaikus ar šo priekšlikumu Komisija sniedz atsevišķu priekšlikumu, lai izveidotu līdzīgu procedūru to tiesību aktu jomā, kurus piemēro laulības lietām, lietām par vecāku atbildību un uzturēšanas pienākumiem. Tā kā pēdējo jomu reglamentē, lemjot vienbalsīgi, šie priekšlikumi ir jāizvirza kā atsevišķi tiesību akti.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Komisija izvērtēja virkni dažādu iespēju, lai sasniegtu iepriekš aprakstīto mērķi, bet, ņemot vērā jautājuma īpatnības, neveica formālu ietekmes novērtējumu. Lai apmainītos ar idejām un viedokļiem, Briselē notika divas sanāksmes, kurās piedalījās dalībvalstu eksperti, – 2008. gada 11. martā un 26. maijā.

Kopumā attiecībā uz priekšlikuma darbības jomu dalībvalstis dotu priekšroku horizontālam instrumentam, kurā būtu ņemti vērā gan divpusējie nozaru nolīgumi, gan „Lugāno veida” nolīgumi par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, un pat „vispārīgi nolīgumi” par juridisko sadarbību, kas var attiekties uz krimināllietām, civillietām, ģimenes vai administratīvām lietām.

Tomēr šādi nolīgumi, kas risina tādus jautājumus kā jurisdikcija, spriedumu atzīšana un izpilde civillietās un komerclietās, kopumā var kaitēt Kopienas tiesiskajam regulējumam, kas izveidots tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās un komerclietās, un tādējādi pārmērīgi ietekmēt spēkā esošo *acquis*, kas ir balstīts uz integrācijas un juridiskās noteiktības principu Eiropas pilsoņiem, lai atvieglotu tiem tiesu pieejamību.

Tā kā šī ir uzskatāma par atkāpes procedūru attiecībā uz Kopienas tiesībām, sistēma, ko ierosina Komisija, aprobežojas ar būtisko minimumu, kas vajadzīgs, lai sasniegtu iepriekš aprakstītos mērķus.

Komisija izpētīja vairākas iespējas, kā izveidot šo procedūru.

Izvēloties „pasīvo” *status quo*, t. i., neveikt nekādus pasākumus, lai atrisinātu problēmu, dalībvalstīm nebūtu iespējams slēgt nolīgumus ar trešām valstīm apzinātajās jomās.

„Aktīvais” *status quo* nozīmētu neizstrādāt tiesību aktu pieņemšanas procedūru Kopienas pilnvaru nodošanai. Par visiem nolīgumiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm sarunas būtu jārisina un tie būtu jānoslēdz Kopienai saskaņā ar EK līguma 300. pantā paredzēto procedūru pat tādos gadījumos, kad šāda nolīguma noslēgšanā ir ieinteresēta tikai viena dalībvalsts.

1977. gada 25. aprīļa nolīgums starp Vāciju un Šveici par autoceļu starp Lērahu un Veilu pie Reinas Šveices teritorijā.

Nākamā iespēja ir, ka Kopiena piešķir pilnvarojumu, pamatojoties uz vispārīgiem kritērijiem, kas paredzēti juridiskā instrumentā (piemēram, regulā) vai Padomes lēmumā (balstoties uz iepriekš minēto juridisko instrumentu). Šīs iespējas priekšrocība ir tāda, ka būtu vienkāršāka procedūra, saskaņā ar kuru veido kopējo nostāju visās situācijās. Šīs iespējas trūkums ir tas, ka tajā jau iepriekš tiek pieņemts, ka pirms tam ir izveidoti nosacījumi, saskaņā ar kuriem dalībvalstīm ir atļauts risināt sarunas un slēgt nolīgumus ar trešām valstīm. Tā kā tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās Kopienā notiek pastāvīgs progress, tas nozīmētu vajadzību noteikt atšķirīgus kritērijus katram *acquis* instrumentam (regulai Brisele II, regulai Roma I, regulai Roma II, regulas projektam par uzturēšanas pienākumiem u. c.).

Pretēji tam, pēdējā iespējā, ko izvēlējusies Komisija, paredzēts piešķirt īpašas pilnvaras katrā gadījumā atsevišķi pēc tam, kad, balstoties uz objektīviem kritērijiem, ir izvērtēts nolīgums, par kuru paziņojusi dalībvalsts. Vajadzības gadījumā Komisija sniedz dalībvalstij sarunu pamatnostādnes un, pirms atļaut līguma noslēgšanu, veic sarunu iznākuma novērtējumu.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ELEMENTI

• Ierosināto pasākumu kopsavilkums

Priekšlikuma mērķis ir izveidot procedūru, lai Kopiena varētu veikt novērtējumu par to, vai ir pietiekama Kopienas ieinteresētība slēgt ierosinātos divpusējos nolīgumus ar trešām valstīm, un ja šādas ieinteresētības nav, pilnvarot dalībvalstis slēgt šos nolīgumus ar trešām valstīm dažās jomās, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās, kas ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē.

Tā kā pilnvaru piešķiršana dalībvalstīm ir atkāpe no noteikuma, ka Kopienai ir ekskluzīva kompetence slēgt starptautiskus nolīgumus par šiem jautājumiem, procedūra ir jāuzskata par izņēmuma pasākumu, un tai ir jābūt ierobežotai darbības jomas un laika ziņā.

Tiek ierosināts konkrēto procedūru attiecināt vienīgi uz nozaru jautājumiem, kas saistīti ar laulības lietām, vecāku atbildību un uzturēšanas pienākumiem, no vienas puses, un tiesību aktiem, ko piemēro līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām, no otras puses. Pievienotais priekšlikums attiecas uz otro tēmu.

Komisija ierosina šādas garantijas, lai saglabātu *acquis communautaire*, tostarp Kopienas sistēmas integritāti, konkrētajā jomā.

Procedūra ir balstīta uz iepriekšēju paziņošanu par nolīguma projektu starp dalībvalsti, kuras vēlas saņemt pilnvarojumu pārskatīt un noslēgt nolīgumu ar trešo valsti, pamatojoties uz īpašiem nosacījumiem, kurus vērtē katrā gadījumā atsevišķi.

Ja Kopiena par to pašu jautājumu jau ir noslēgusi nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, dalībvalstij nav atļauts risināt sarunas vai slēgt nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, un visi iesniegtie pieteikumi tiks noraidīti. Ja tas tā nav, Komisijai ir jānosaka, vai šāds nolīgums ir paredzams tuvākā nākotnē. Ja šāds nolīgums tuvākā nākotnē nav paredzams, Komisija var piešķirt pilnvarojumu, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi: a) attiecīgā dalībvalsts ir parādījusi, ka tā ir īpaši ieinteresēta noslēgt nolīgumu ar trešo valsti sakarā jo īpaši ar ekonomiskām, ģeogrāfiskām, kultūras vai vēsturiskām saitēm starp dalībvalsti un minēto trešo valsti; un b) Komisija ir konstatējusi, ka ierosinātajam nolīgumam ir neliela ietekme uz Kopienas esošo

noteikumu vienotu un konsekventu īstenošanu un ar minētajiem noteikumiem izveidoto sistēmu pienācīgu darbību.

Procedūrā arī paredzēts nolīgumos iekļaut turpināmības klauzulas, lai to nolīgumu darbības laiku, kurus noslēgušas dalībvalstis, ierobežotu līdz brīdim, kad Kopiena par tiem pašiem jautājumiem noslēdz nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti.

- **Juridiskais pamats**

Juridiskais pamats pievienotajam priekšlikumam par nolīgumiem attiecībā uz nozaru jautājumiem un tiesību aktiem, ko piemēro līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām, ir EK līguma 61. panta c) punkts un 65. pants, kuros noteikts, ka pasākumi tiesu iestāžu sadarbībai pārrobežu civillietās jāveic saskaņā ar 67. panta 5. punkta otro ievilkumu, t. i., saskaņā ar koplēmuma procedūru.

- **Subsidiaritātes princips**

Priekšlikums ir Kopienas ekskluzīvā kompetencē. Tāpēc subsidiaritātes principu nepiemēro.

- **Proporcionalitātes princips**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu šādu iemeslu dēļ.

Ierosinātā procedūra ir izņēmums Kopienas ekskluzīvās kompetences īstenošanai iepriekš minētajos jautājumos. Tā aprobežojas ar to, kas nepieciešams, lai ļautu dalībvalstīm slēgt nolīgumus ar trešām valstīm apzinātajās jomās, un izvirza vairākus kritērijus, kuri ir jāizpilda. Dalībvalstīm tiks piešķirts pilnvarojums tikai tad, ja varēs uzskatīt, ka ierosinātajam nolīgumam būs nenozīmīga ietekme uz piemērojamo Kopienas sistēmu.

Ierosinātajā procedūrā tiek izmantota komitoloģijas procedūra, jo tiesību aktu pieņemšanas procedūra netiek uzskatīta par vajadzīgu, kā arī, ņemot vērā to, ka ierosinātā procedūra attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvarām.

Ierosinātā procedūra tādējādi līdz būtiskajam minimumam samazina Kopienas un valstu valdību administratīvo slogu.

- **Juridisko instrumentu izvēle**

Ierosinātais juridiskais instruments(-i): regula.

Citi instrumenti nebūtu piemēroti šādu iemeslu dēļ.

Tā kā ierosinātā procedūra paredz atkāpi no Kopienas tiesībām, regula ir instruments, kas ir tieši piemērojams un kas sniedz vispilnīgākās garantijas attiecībā uz juridisko noteiktību un vienlīdzīgu attieksmi.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Kopienas budžetu.

5. PAPILDU INFORMĀCIJA

• Pārbaude, pārskatīšana un turpināmība

Priekšlikumā ir iekļauta pārskatīšanas un turpināmības klauzula.

• Detalizēts priekšlikuma skaidrojums

Darbības joma (1. pants)

Regulas 1. pants ierobežo šā priekšlikuma darbības jomu, piemērojot to vienīgi jomām, uz kurām attiecas Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, un Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām, turklāt piemērojot tā darbības jomu vienīgi nozaru jautājumiem.

Definīcijas (2. pants)

Regulas 2. pantā noteikts, ka procedūra, ko izveido ar šo priekšlikumu, attiecas vienīgi uz divpusējiem nolīgumiem starp kādu dalībvalsti un trešo valsti. Tādējādi ierosinātā procedūra neattiecas uz daudzpusējiem nolīgumiem (tostarp jo īpaši uz reģionāliem nolīgumiem).

Ierosinātā procedūra (3.-8. pants)

Ierosinātā procedūra paredzēta, lai izveidotu funkcionējošu sistēmu, kurā ir mazāk formalitāšu. Vienlaikus tā nodrošina *acquis communautaire* aizsardzību.

Saskaņā ar procedūru (3. pants) dalībvalstīm rakstiski jāpaziņo Komisijai par nodomu sākt sarunas par jaunu nolīgumu vai, lai grozītu spēkā esošu nolīgumu. Paziņojumam jāpievieno nolīguma projekts, ja tāds ir, un jebkuri citi attiecīgie dokumenti. Šis paziņojums jāsniedz vēlākais trīs mēnešus pirms sarunu sākšanas ar attiecīgo trešo valsti.

Saņemot paziņojumu, Komisijai būs jāizvērtē, vai dalībvalsts var sākt sarunas (4. pants). Ja Kopiena par to pašu jautājumu jau ir noslēgusi nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, pieteikums tiks automātiski noraidīts. Vērtēšanā ietverti šādi pasākumi. Ja Kopiena vēl nav noslēgusi nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, Komisijai ir jānoskaidro, vai šāds nolīgums ir paredzēts tuvākajā nākotnē. Ja šāds nolīgums tuvākā nākotnē nav paredzams, Komisija var piešķirt pilnvarojumu, ja tiek izpildīti šādi nosacījumi: a) attiecīgā dalībvalsts ir parādījusi, ka tā ir īpaši ieinteresēta noslēgt nolīgumu ar trešo valsti sakarā jo īpaši ar ekonomiskām, ģeogrāfiskām, kultūras vai vēsturiskām saitēm starp dalībvalsti un minēto trešo valsti; un b) Komisija ir konstatējusi, ka ierosinātajam nolīgumam ir neliela ietekme uz Kopienas esošo noteikumu vienotu un konsekventu īstenošanu un ar minētajiem noteikumiem izveidoto sistēmu pienācīgu darbību.

Ja Komisija uzskata, ka, ņemot vērā iepriekš minētos nosacījumus, nav šķēršļu ierosinātajam nolīgumam, tā var atļaut dalībvalstij sākt sarunas (5. pants). Vajadzības gadījumā Komisija var ierosināt sarunu pamatnostādnes un pieprasīt, lai tiktu iekļauti konkrēti punkti.

Nolīgumā jābūt arī turpināmības klauzulai, lai to varētu izbeigt, ja Eiropas Kopiena noslēgtu nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti.

Lēmumu par to, vai atļaut sarunas, pieņem Komisija, kurai palīdz Padomes Lēmuma 1999/468/EK 3. pantā minētā padomdevēja komiteja, nosakot Komisijai piešķirto

ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību¹⁰. Tā kā konsultēšanās procedūras mērķis ir samazināt formalitātes līdz būtiskajam minimumam, tā ir pamatota. Komisija iesniedz komitejai veicamo pasākumu projektu, par kuru komiteja sniedz atzinumu. Pēc tam Komisija, ciktāl tas iespējams, ņemot vērā šo atzinumu, pieņem lēmumu un informē komiteju par to, kā tika ņemts vērā atzinums.

Ja Komisijas vērtējums ir negatīvs, Komisija nepiešķir pilnvarojumu un iesniedz šo lēmumu padomdevējai komitejai ar lūgumu sniegt atzinumu.

Komisija var nolemt piedalīties sarunās starp dalībvalsti un trešo valsti novērotāja statusā. Ja Komisija pati nepiedalās, tā ir jāinformē par rezultātiem dažādajos sarunu posmos, lai, pirms tiek noslēgts nolīgums, efektivitātes nolūkā tā varētu sniegt dalībvalstij atzinumu par nolīguma saturu (6. pants).

Procedūras pēdējais posms attiecas uz nolīguma noslēgšanu (7. pants). Pirms parafēt nolīgumu, attiecīgajai dalībvalstij ir jāpaziņo Komisijai par sarunu iznākumu un jāiesniedz nolīguma teksts. Komisija izvērtēs, vai nolīgums atbilst sarunu pamatnostādņem un vai var uzskatīt, ka nolīguma noslēgšana negatīvi neietekmēs Kopienas esošās sistēmas darbību, īpaši, vai (kādā mērā) tā var ietekmēt spēkā esošos *acquis communautaire*. Ja Komisijas vērtējums ir pozitīvs, tā piešķirs pilnvarojumu. Ja vērtējums ir negatīvs, attiecīgā dalībvalsts nav pilnvarota slēgt nolīgumu. Šis lēmums ir pieņemts saskaņā ar vadības procedūru, kas paredzēta Padomes Lēmuma 1999/468/EK 4. pantā.

Tiek ierosināts, ka Komisija pieņem lēmumu attiecībā uz visiem vērtēšanas procedūras attiecīgajiem posmiem sešu mēnešu laikā, kopš dalībvalsts iesniegusi attiecīgo paziņojumu.

Pārejas un noslēguma nosacījumi (9.-11. pants)

Regulas 9. pantā izklāstīti parejas nosacījumi, kuri jāpieņem gadījumā, ja regulas spēkā stāšanās brīdī attiecīgā dalībvalsts jau ir sākusi sarunas ar trešo valsti vai pabeigusi tās, bet vēl nav devusi piekrišanu uzņemties nolīguma saistības¹¹.

Tādējādi ierosinātā procedūra attiecas arī uz šo situāciju, ja tiek veikti vajadzīgie pielāgojumi – paziņojums Komisijai par (nolīguma projektu) nolīgumu; Komisijas vērtējums, balstoties uz nosacījumiem, kas uzskaitīti priekšlikuma 4. pantā; pilnvarojums turpināt sarunas un sarunu pamatnostādņu noteikšana, ja to pieļauj sarunu posms; un pilnvarojums noslēgt nolīgumu.

Regulas 10. pantā paredzēts, ka vēlākais līdz 2014. gada janvārim Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs regulas piemērošanu. Ziņojumam jāpievieno atbilstošs tiesību akta priekšlikums, ņemot vērā, ka regulu piemēro līdz 2014. gada 31. decembrim.

¹⁰ Padomes lēmums, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (1999/468/EK), OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

¹¹ Piemērs šādai situācijai varētu būt projekts nolīgumam starp Franciju, Šveici un Eiropas Kodolpētījumu organizāciju (CERN) par tiesību aktu, ko piemēro uzņēmumiem, kuri darbojas CERN telpās, lai sniegtu pārrobežu pakalpojumus. Šis nolīgums ir piemērs nozaru nolīgumam, uz kuru attiecas Regulas (EK) Nr. 593/2008 („Roma I”) darbības joma, tāpēc uz to attiecas ierosinātā procedūra.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido procedūru sarunu risināšanai un divpusēju nolīgumu slēgšanai starp dalībvalstīm un trešām valstīm par nozaru jautājumiem un attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumiskām un ārpuslīgumiskām saistībām

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 61. panta c) punktu, 65. pantu un 67. panta 5. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu¹²,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹³,

rīkojoties saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru¹⁴,

tā kā:

- (1) Eiropas Kopienas dibināšanas līguma (turpmāk „EK līgums”) IV sadaļā paredzēts juridiskais pamats Kopienas tiesību aktu pieņemšanai tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās.
- (2) Tiesu iestāžu sadarbību civillietās starp dalībvalstīm un trešām valstīm tradicionāli reglamentē nolīgumi starp dalībvalstīm un trešām valstīm.
- (3) EK līguma 307. pantā paredzēta prasība novērst nesaderību starp Kopienas *acquis* un starptautiskiem nolīgumiem, kas noslēgti starp dalībvalstīm un trešām valstīm. Tas var būt saistīts ar vajadzību pārskatīt šos nolīgumus.
- (4) Var arī rasties vajadzība slēgt tādus jaunus nolīgumus ar trešām valstīm, kuri reglamentē civiltiesību jomas, kas ir EK līguma IV sadaļas darbības jomā.
- (5) EKT 2006. gada 7. februāra atzinumā 1/03 saistībā ar jaunās Lugāno konvencijas noslēgšanu apstiprināja, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu ārējo kompetenci risināt sarunas un slēgt nolīgumus ar trešām valstīm par vairākiem svarīgiem jautājumiem, kas minēti EK līguma IV sadaļā. Jo īpaši Tiesa apstiprināja, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu kompetenci slēgt starptautiskus nolīgumus ar trešām valstīm par jautājumiem, kas ietekmē noteikumus, kuri *inter alia* izklāstīti Regulā (EK)

¹² OV C , , . lpp.

¹³ OV C , , . lpp.

¹⁴ OV C , , . lpp.

Nr. 44/2001 („Brisele I”), īpaši par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

- (6) Tādējādi saskaņā ar EK līguma 300. pantu minētos nolīgumus starp Kopienu un trešām valstīm slēdz Kopiena, ciktāl tie ir Kopienas kompetencē.
- (7) EK līguma 10. pantā noteikts, ka dalībvalstis atvieglina Kopienas uzdevumu veikšanu un atturas no visiem pasākumiem, kas var traucēt sasniegt šā Līguma mērķus. Šis patiesas sadarbības pienākums ir vispārēji piemērojams un nav atkarīgs no Kopienas ekskluzīvās kompetences.
- (8) Vajadzīgs novērtējums par to, vai Kopiena šobrīd ir pietiekami ieinteresēta aizstāt ar Kopienas nolīgumiem visus spēkā esošos vai ierosinātos divpusējos nolīgumus starp dalībvalstīm un trešām valstīm. Līdz ar to jāizveido procedūra, kurai ir divkārši mērķi. Pirmkārt, jāļauj Kopienai izvērtēt, vai pastāv šāda pietiekama Kopienas ieinteresētība konkrēta divpusēja nolīguma noslēgšanā. Otrkārt, jāpilnvaro dalībvalstis noslēgt attiecīgo nolīgumu, ja Kopiena šobrīd nav ieinteresēta noslēgt šādu nolīgumu.
- (9) Jāizveido saskaņota un pārredzama procedūra, ar kuru ārkārtējos apstākļos pilnvaro dalībvalstis grozīt spēkā esošos nolīgumus ar trešām valstīm vai risināt sarunas un noslēgt jaunus nolīgumus, īpaši ja Kopiena nav norādījusi nodomu īstenot savas ārējās kompetences, lai noslēgtu nolīgumu. Šī procedūra neskar Kopienas ekskluzīvo kompetenci un EK līguma 300. un 307. pantu. Tā kā tā ir atkāpe no noteikuma, ka Kopienai ir ekskluzīva kompetence slēgt starptautiskus nolīgumus par šiem jautājumiem, ierosinātā procedūra ir jāuzskata par izņēmuma pasākumu, un tai ir jābūt ierobežotai darbības jomas un laika ziņā.
- (10) Saskaņā ar apsvērumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām („Roma II”)¹⁵, un Regulā Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)¹⁶, Komisijai ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikums par procedūrām un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem dalībvalstis drīkstēs risināt sarunas un savā vārdā noslēgt nolīgumus ar trešām valstīm, kuros iekļauti noteikumi par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām vai līgumiskām saistībām.
- (11) Atbilstoši šīm regulām ierosinātais mehānisms ir piemērojams vienīgi atsevišķos un izņēmuma gadījumos attiecībā uz nolīgumiem par nozaru jautājumiem un nolīgumiem, kuros ir iekļauti noteikumi jomās, uz kurām attiecas šie instrumenti.
- (12) Lai nodrošinātu, ka nolīgums, kuru ierosina dalībvalsts, nepadara neefektīvus Kopienas tiesību aktus un netraucē saskaņā ar to noteikumiem izveidoto sistēmu pienācīgu darbību, pilnvarojums ir vajadzīgs, gan lai sāktu vai turpinātu sarunas, gan lai noslēgtu nolīgumu. Tas ļaus Komisijai novērtēt sarunu par Kopienas tiesībām (iespējamā) iznākuma paredzamo ietekmi. Attiecīgos gadījumos Komisija var ierosināt sarunu pamatnostādnes vai pieprasīt, lai ierosinātajos nolīgumos tiktu iekļauti konkrēti punkti.

¹⁵ OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.

¹⁶ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

- (13) Lai nodrošinātu, ka nolīgums nerada šķēršļus Kopienas ārējās politikas īstenošanai tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās un krimināllietās, nolīgumā ir jāparedz tā denonsēšana, kad par tiem pašiem piemērojamo tiesību aktu jautājumiem tiek noslēgts Kopienas nolīgums ar to pašu trešo valsti.
- (14) Jāparedz pārejas pasākumi, kas attiecas uz situācijām, kad šīs regulas spēkā stāšanās brīdī dalībvalstis risina vai arī ir pabeigušas sarunas ar trešo valsti, bet vēl nav izteikušas piekrišanu uzņemties nolīguma saistības.
- (15) Šīs regulas īstenošanai nepieciešamie pasākumi jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību¹⁷.
- (16) Atbilstīgi Līguma 5. pantā noteiktajam proporcionalitātes principam šī regula nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs tās mērķu sasniegšanai.
- (17) Apvienotā Karaliste un Īrija saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, piedalās šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā, ciktāl tās piedalījās tās regulas pieņemšanā un piemērošanā, uz kuru attiecas šī regula, vai ciktāl pēc to pieņemšanas tās ir pieņēmušas iepriekšējās regulas.
- (18) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo regulu izveido procedūru, lai pilnvarotu dalībvalsti grozīt spēkā esošu divpusēju nolīgumu starp dalībvalsti un trešo valsti vai risināt sarunas un noslēgt jaunu divpusēju nolīgumu saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem noteikumiem.
2. Šo regulu piemēro divpusējiem nolīgumiem starp dalībvalstīm un trešām valstīm, kuri saistīti ar nozaru jautājumiem un kuri attiecas uz piemērojamiem tiesību aktiem civillietās un komercietās, un kuri pilnībā vai daļēji ir Regulas (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, un Regulas (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām, darbības jomā.

¹⁷ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

2. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā ar terminu „*nolīgums*” apzīmē divpusēju nolīgumu starp dalībvalsti un trešo valsti.
2. Šajā regulā „*dalībvalsts*” ir jebkura dalībvalsts, izņemot Dāniju.

3. pants

Paziņojums Komisijai

1. Ja dalībvalsts plāno uzsākt sarunas ar trešo valsti, lai grozītu spēkā esošu nolīgumu vai noslēgtu jaunu nolīgumu, kas ir šīs regulas darbības jomā, tā par savu nodomu rakstiski paziņo Komisijai.
2. Paziņojumam pievieno spēkā esoša nolīguma kopiju, nolīguma projektu vai attiecīgās trešās valsts priekšlikuma projektu, ja tāds ir, un jebkurus citus attiecīgos dokumentus. Dalībvalsts apraksta sarunu mērķus un precizē jautājumus, kuri jārisina, vai tos spēkā esošā nolīguma noteikumus, kuri ir jāgroza, un sniedz jebkuru citu attiecīgo informāciju.
3. Paziņojums jāsniedz vismaz trīs mēnešus pirms datuma, kad paredzēts sākt formālas sarunas ar attiecīgo trešo valsti.

4. pants

Komisijas veiktais novērtējums

1. Saņemot paziņojumu, Komisija veic novērtējumu par to, vai dalībvalsts var risināt sarunas ar attiecīgo trešo valsti. Ja Kopiena par to pašu jautājumu jau ir noslēgusi nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, Komisija automātiski noraidīs dalībvalsts pieteikumu.
2. Ja Kopiena vēl nav noslēgusi nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti, veicot novērtējumu, Komisija vispirms pārbauda, vai tuvākajā nākotnē ir paredzēts attiecīgs Kopienas nolīgums ar šo trešo valsti. Ja tas tā nav, Komisija var piešķirt pilnvarojumu, ja tiek izpildīti šādi divi nosacījumi:
 - (a) attiecīgā dalībvalsts ir parādījusi īpašu ieinteresētību noslēgt divpusējo nozares nolīgumu ar trešo valsti jo īpaši sakarā ar ekonomiskām, ģeogrāfiskām, kultūras vai vēsturiskām saitēm starp dalībvalsti un minēto trešo valsti; un
 - (b) Komisija ir secinājusi, ka ierosinātajam nolīgumam ir neliela ietekme uz Kopienas esošo noteikumu vienotu un konsekventu īstenošanu un ar minētajiem noteikumiem izveidoto sistēmu pienācīgu darbību.

5. pants

Pilnvarojums sākt sarunas

1. Ja Komisija secina, ka, ņemot vērā 4. pantā minētos nosacījumus, nolīgumam nav šķēršļu, tā var pilnvarot dalībvalsti sākt sarunas par nolīgumu ar attiecīgo trešo valsti. Vajadzības gadījumā Komisija var ierosināt sarunu pamatnostādnes un pieprasīt, lai ierosinātajā nolīgumā tiktu iekļauti konkrēti punkti.

Nolīgumā jāparedz punkts par tā denonsēšanu gadījumā, ja Kopiena par to pašu jautājumu noslēdz nolīgumu ar to pašu trešo valsti. Nolīgumā iekļauj šādu punktu: „(dalībvalsts nosaukums) denonsē nolīgumu, kad Eiropas Kopiena noslēdz nolīgumu ar (trešās valsts nosaukums) par tiem pašiem civiltiesību jautājumiem, kurus reglamentē šis nolīgums”.

2. Ja Komisija secina, ka, ņemot vērā 4. pantā minētos nosacījumus, pastāv šķēršļi nolīgumam, dalībvalsts netiek pilnvarota sākt sarunas ar trešo valsti.
3. Komisija pieņem lēmumu par 1. un 2. punktā minēto pilnvarojumu saskaņā ar 8. panta 2. punktā minēto procedūru.

Komisija sagatavo lēmumu par dalībvalsts pieteikumu sešu mēnešu laikā kopš 3. pantā minētā paziņojuma saņemšanas.

6. pants

Komisijas dalība sarunās

Komisija var piedalīties sarunās starp dalībvalsti un trešo valsti novērotāja statusā. Ja Komisija nepiedalās novērotāja statusā, tā tiek informēta par progresu un rezultātiem dažādos sarunu posmos.

7. pants

Pilnvarojums noslēgt nolīgumu

1. Pirms parafēt nolīgumu, attiecīgā dalībvalsts paziņo Komisijai par sarunu iznākumu un nosūta Komisijai nolīguma tekstu.
2. Saņemot paziņojumu, Komisija izvērtē, vai panāktais nolīgums atbilst tās sākotnējam vērtējumam. Veicot šo turpmāko novērtējumu, Komisijai ir jāpārbauda, vai ierosinātajā nolīgumā ir ietvertas Komisijas prasības, īpaši attiecībā uz 5. panta 1. punktā minēto punktu iekļaušanu, un vai ierosinātā nolīguma noslēgšana nepadara neefektīvus Kopienas tiesību aktus un netraucē saskaņā ar to noteikumiem izveidoto sistēmu pienācīgu darbību.
3. Ja Komisija uzskata, ka sarunu rezultātā ir panākts nolīgums, kas neatbilst 2. punktā minētajām prasībām, dalībvalsts netiek pilnvarota noslēgt nolīgumu.

4. Ja Komisija uzskata, ka sarunu rezultātā ir panākts nolīgums, kas atbilst 2. punktā minētajām prasībām, dalībvalsti var pilnvarot noslēgt nolīgumu.
5. Komisija pieņem lēmumu par 3. un 4. punktā minēto pilnvarojumu saskaņā ar 8. panta 3. punktā noteikto procedūru.

Komisija sagatavo lēmumu par dalībvalsts pieteikumu sešu mēnešu laikā kopš 1. punktā minētā paziņojuma saņemšanas.

8. pants

Komitejas procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja, kas izveidota saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. [...], ar ko izveido procedūru sarunu risināšanai un divpusēju nolīgumu slēgšanai starp dalībvalstīm un trešām valstīm par nozaru jautājumiem un attiecībā uz jurisdikciju, spriedumu un lēmumu atzīšanu un izpildi ģimenes tiesību lietās, vecāku atbildības un uzturēšanas pienākumu lietās un piemērojamiem tiesību aktiem lietās, kas attiecas uz uzturēšanas pienākumiem.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 7. un 8. pantu piemēro konsultāciju procedūru, kas noteikta minētā lēmuma 3. pantā.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 7. un 8. pantu piemēro vadības procedūru, kas noteikta minētā lēmuma 4. pantā.
4. Lēmuma 1999/468/EK 4. panta 3. punktā paredzētais periods ir trīs mēneši.

9. pants

Pārejas noteikumi

1. Ja brīdī, kad stājas spēkā šī regula, dalībvalsts jau ir sākusi sarunas par nolīgumu ar trešo valsti, piemēro 3. panta 1. un 2. punktu un 4. līdz 7. pantu.

Ja to pieļauj sarunu posms, Komisija var ierosināt sarunu pamatnostādnes vai konkrētu punktu iekļaušanu, kā minēts 5. panta 1. punktā.

2. Ja brīdī, kad stājas spēkā šī regula, dalībvalsts jau ir pabeigusi sarunas, bet nolīgums nav noslēgts, piemēro 3. panta 1. un 2. punktu un 7. panta 2. līdz 5. punktu.

Lemjot par to, vai piešķirt pilnvarojumu nolīguma noslēgšanai, Komisija arī vērtē, vai pastāv šķēršļi nolīgumam, ņemot vērā 4. pantā minētos nosacījumus.

10. pants

Pārskatīšana

Komisija vēlākais 2014. gada 1. janvārī iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs regulas piemērošanu, kuram var pievienot atbilstošu tiesību akta priekšlikumu.

11. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro līdz 2014. gada 31. decembrim.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs
[...]*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
[...]*